

rulnak s ezt az illető kiegészítő-iskolának kell magára vállalnia. A *szervezettség* «a keresztény szellemű köznevelés» feladataira való előkészítést látja a mostani időkben feladatának; ez a szám több ilyen irányú cikket közöl s a gyermeklélek mostani jelenségeinek, a társadalmi rétegek lelki igényeinek fürkészésére buzdít. — Nagy szolgálatot tenne ez a lapunk is, ha munkatársai saját falujuk, vidékük vagy szűkkörű, közvetlen környezetük most észlelhető szükségleteit, fogyatkozásait, biztató jellemvonásait szednék apróra és ezeket közölve, anyagot nyujtanának későbbi összefoglalások számára. A megyei tanügyi lapok feladata is ez volna ma.

Uránia (1916) 1. sz. közli *Molnár Viktornak az Uránia-Színház R.-T. idei közgyűlésén Új közszellem* címen tartott beszédét. Közművelődésünk vezéreinek és küzdő katonáinak a szelleme «még nem ment annyira a köztudatba, hogy abból mindenkit átható egészséges közszellem, vezérlő világnézet és egyetemes akarat fejlődhetett volna ki.» Ily közszellem főként gazdasági életünkben hiányzik. Ez «alig kapcsolódik be közéletünkbe, egészen egyéni életet él és külön célokat követ... mert magára hagyjuk» holott «az szükséges, hogy minden gazdasági érdekcsoport, minden foglalkozási ág és általában minden társadalmi réteg az összesség javával számolni akaró és azzal megalkudni tudó, egységes és okos közszellemben kormányoztassék. A gazdasági életbe is bele kell kényszerítenünk a nemzeti kultúrászellemet, amely elsősorban az összességet, az ország közérdekét, Magyarország életcéljait és csak második sorban önmagát imádjá.» Ezen a fonálon jutunk oda, hogy köznevelésünk egyes intézményeinek szóban levő reformálását a nemzet gazdasági érdekeivel összhangba hozni igyekezzünk. — Amit itt Molnár V. kimondott, hogy t. i. gazdasági életünket magára hagyjuk, úgylis kell érteni, hogy magokra hagyjuk azokat, akik ezt az életet irányítják; nem gondoskodunk eléggé arról, hogy ezen a téren magunk is versenyre képesek legyünk, hogy fiaink ilyen munkára hajlandók és képesek legyenek. Igaz: «gazdasági politikát kell kezdeményeznünk, amely az erkölcsi és gazdasági elvadás ellen megvéd bennünket», de tegyük hozzá: ennek csak a művelődési politikával karöltve lehet sikere. Ismeretes, hogy a szerző is ezt tartja.

Napredak 1915. évf. (Zágráb.) A horvát Pedag.-irodalmi Társaság havi folyóirata. Elméleti részében a következő cikkeket közli. *D. Trstenjak*: Az önállóság nevelése. Az író szerint az önállóságot csak részben fejlesztheti az iskola és az önálló nevelés abban a gyermekben, kiben hajlandóság van erre. Nagy fontosságot tulajdonít az önállóságnak, mely a szabad, független gondolkodással párosul. Más cikkeiben hangoztatja a szerves nevelést az egyoldalú gépiesség helyett. Rámutat a nevelésre káros hatású nemzeti hibákra, mint: az állhatatosság hiánya és a gyenge erkölcsi erő, az összetartás és a műveltség hiánya. Ismerteti Pestalozzi nevelési elveit. Kisebb közleménye: A gyermek kíváncsiságáról, melyet alkalmas válaszokkal ki kell elégiteni. *I. Marić*. A szabad akarat védelméről írt cikkében összefoglalja a különböző véleményeket; a determinizmus híveiről ír és cáfolja A. Kunek véleményét, aki szerint a determinizmus híve nem egyúttal felekezetenkívüli, sem pedig materialista-